

песников избор

Мирослав Цера Михаиловић

ОНИ КОЈИ ЗНАЈУ

Живот овде, како нас хришћанска православна филозофија учи, само је трен у односу на онај прави, онамо. Пошто је већ тако, онда се у том и према том трену ваља односити више но одговорно.

Како је књижевност један од могућих избора живљења баш у том и таквом трену, свакако да подразумева и одговорност и озбиљност. Свети Јован Златоусти каже:

Ако имаиш рећи нешто корисно, њага отвори усња; ако, њак, нема ничеџ неопходноџ, онда ћуши, јер што је боље.

Они који то знају, они и имају мученичку свест о овом нашем животу овде, само једанпут датом! Знају да нам је једино сада, у васколикој вечности допуштено да зборимо, пре но што изнова уђемо у велико ћутање. Тако би, отприлике, о томе прословио чак и Ђео Богза, кога би, и да није постојао, ваљало измислити. Зато они, одабрани, кад одлуче да проговоре, проговоре тако да се овосветска драма егзистенције доживи, пре свега, као очајнички трзај из колапса. Човек у великој невољи и не помишља на бољитак, на жељено, већ га опседа и кидда неодољива потреба да се из тог и таквог света, света који иритира, који живо, мислеће створење испуњава органским, космичким болом, што пре измести.

Тако се књижевност пројављује као једино прибежиште, једини спас оних којима је оловка дар Божји, а папир као мученики сто на дну овозе-

маљског брлога. По њему, не само да је разасут свет изван нас, већ је распета нутрина, оно што нас чини другачијима – бићима са душом.

Не треба се чудити, стога, што је у интервјуу датом Бранимиру Ђосићу 13. августа 1926. године, на питање да ли осећа оно што неки називају *радосиј сиварања*, генијални Бора Станковић одговорио:

Не, ја не волим да радим. И шешко је ѿо; ѿо је као кад човек узме да коѿа...

Када му је, другом приликом, неко уредништво затражило једну приповетку, али хитно и што је могуће пре, Бора се љутио и гунђао:

Они мисле ѿо је шек ѿако: дај ѿричу, кад њима ѿреба. Они не знају да ја сваку своју ѿриповеѿку одболујем.

Управо такав, само вишеструко, до граница издржљивости умножен бол, једино је могућа и једино тачна дефиниција поезије. Песма зато и јесте истовремено и она критична доза отрова, и спасоносни лек, смештен у једној истој пилули. Очигледно да је посреду сублимат, есенција, духовно-језички екстракт. Песма се, заправо, и не пише. Она се догоди или не. Као удес и као бунт.

То је основни разлог због којег лично немам разумевања за стихотворачки блеф, за рвање са стихом и насиље над језиком, за испразном, а згуснутом реториком. Једноставно, није ни могуће писати ни о чему, као што ни о чему није могуће ни мислити. Такви покушаји не могу прикрити огољено књишко искуство, а оно је само по себи лишено оног што праву песму и чини песмом. Лишено је живота, лишено душе. Зато је песми неопходан онај суптилни ангажман, баш као сваком живом створу крвоток.

Они одабрани то знају, као што знају зашто и кад да проговоре. Они једино и имају једнако одговоран однос према речима као према животу. Такви поуздано знају за меру, праву меру, знају да у правом тренутку препознају *време ћуѿања*, јер то је једини начин да се из тре-на преселе у вечност.

Врање, март 2003.

I

КУШАЊЕ ПИСАЉКЕ

неколико поштених написати редака
исто је што и измислити regretum mobile
пипати девојчицу косовску видарицу
потписнике Санстефанског мира познавати
о државним не пијанчити празницима
19. августа у подне играти на сабору
пред преображењском црквом

стога ни прословити
о моменту сила корупцији
музици немих светова временским приликама
клаустрофобији liftboy-a
такође
о онима што чине још
онима што скрнавe
гробља
па ни о сијасет малих ствари

не

БЕЗ АДРЕСЕ

заиста није важно
која је ово година Осипе
ни час

растајања нема

као лане
као много пре
прхну петлић акропољски
са слике старог календара
закрешта
пробурази ноћ

*ви морате да ме љускати
ја нисам створен за шамницу*

НЕВРЕМЕ ЈЕ
ПО ЧЕГРУ СЕ ОПЕТ ЉУБО
ШАНЧИ ВЕЧЕ

развезали се дорати
скаменила Каменица
по Чегру шанчи се вече

као ватра и као вода
у небо
племе се сели

за дане лова
у невреме
високо су соколови

љути Стеван
грешна љубо
балканско ово буре још котрља

низ памћење
низ дупље
пусте очиње јазбине

горе главу
за потомке
сува већ смо џебана

СТАРИ ДОБРИ НАРОДНИ МАГАЗИН

само са четири године
од деде добих пиштољ
играчку из Народног магазина

одоше године деда пиштољ
тешко о концу виси век

не смем да се пожалим никоме
сад кад ми је много потребнији
ко да га купи

ВЕЛИКО СПРЕМАЊЕ

пауци мољци мишеви
остали Кућни илегалци
затим
неговане гђице маце уважена псета
звери с педигреом
играју своју игру

неред кад се примети
сређивање је неодложно
мало теже је с мајсторима
беспрекорно да очисте
добри се добро плаћају

до ситнице
ствари се спретно избаце
(најбоље све променити)
празне Куће
дезинфекција је обавезна

случају не препуштати ништа
веома важно је
на време припремити децу
деца неред не разумеју

спремање кад се оконча
Велики Родитељ кавез оставља
и папагаја
кад одрасту да подсећа
да опомиње

ЈЕДИНО ПИСМО СИНУ

у најтајнијој прегради новчаника
носим признаницу медицинског центра
на плаћених 768 динара
то ја тебе то себе носим брижљиво
пресавијеног

мало пара а пружих их као да се спасавам

истог часа док ти резбарише тело
одузех себи памет
од тада сваког дана бар једном
пређем руком преко трага хемијске оловке
милујем те све док из прстију не шикне крв

неки глас ми говори биће ти топлије

МАРИЈА

за лепу намеру да се ослободим
интерпункције тековина револуције
крчмице Моне grill браде нервног система
слика Зорана Петрушијевића
метафора псовки оца Пимена интимности Београда
крунског сведока настајања песме
оволико непоправљиве
државице чијег имена нећу да се сетим
Боре што је више од Шекспира
једино Врањанце мрзео
кротког председника СО
лепоте разведених родитеља
војне обавезе примитивности места под Пљачковицом
поштених намера у књижевности гастритиса
рођендана овако богате беспарице
разлагања силе у три некомпланарна правца
чланске карте Клуба љубитеља филма
једне кратке приче Радована Белог Марковића
истине да на Пржару нисам умешан у тучу
Службе унутрашњих послова
алиментације за (2 + 6) ванбрачних синова
одрешених руку Тадеуша вируса у градском водоводу
боце са 300 г личне крви необјашњивих ТВ дневника
култа живих споменика космичких недоумица
првог комшије премијера аматерског позоришта
мита о Марк(с)овом Шарцу/шестоперцу
налепница SIMPO PKV
разумевања за Фадила *добро* дечака
парцеле на шапраначком гробљу
коначно
ове књиге никад довршене
за оволицни ослободилачки рат у мени
кад би само Марија
јој
сазнала

II

ПАНИКА

светлости ни зрачка
собно биље свело
паника у кући
опште невидело

уместо окана
рамови од мрака
ни окрајак неба
ни делић сокака

тренутак. идеја
прозоре на прање!
спас од невидела
велико спремање

ентеријер сређен
окончана драма
укућани неми
у окнима тама

КЛАЦКАЛИЦА

глуво. сотонско доба. све већ прекрива страва
поноћ. месеца клатно дуго те откуцава
наднесен над мркином и над коначним *нишија*
видиш тај ужас претње ту слику исходишта

не задуго јер сване. изнова умивен даном
јурнеш и више не знаш којом корачаш страном
партије игралишта пијаце комитети
нико не пита ништа. црни круг си на мети

а онда све по старом. дамари сновиђења
око што бди над тобом неће преображења
тако се црним кругом у речи и у слици
свет објашњава лако. и ти на клацкалици

МИЛОСТ ГОСПОДЕ

милост Господе! дуг је дан
међу зидове стиснут куће
исти ме опет вара сан
да је могуће немогуће

милост Господе! љута ноћ
ништа се у њој ништа не да
проговара ли Твоја моћ
ил нова прича приповеда

не тражим ништа до свој траг
опрост за ново посрнуће
спусти и на ме поглед благ
за све могуће и немогуће

РИСАРНИЦА ЗА СУНЧИЦУ Д.

почнем! прецртам! изнова! исто!
сто пута тако! хиљаду и сто!!!

руку уловим перо је сруби
реч се низ језик гласницом уби

кључа зар нема? двери небеса
шкрипе ли шкрипе! усуд се стреса!

чула издаше говор усахну
ветар под гуњем време тек махну

тражим! ни трага! свет да обуздам
час воде гоним час облак уздам

примичем ли се смрти повесму
во вјеки ево срече ти песму

СЛЕПИ ГОСТ

отворена врата ноћ од црног плиша
над главом детета крило слепог миша

ужаснуто лице страх цури из ока
црна сенка прати јасну слику шока

с ормана на кревет из собе у собу
животиња чека ставља нас на пробу

неко јеца вришти неко светло гаси
свако покушава од зла да се спаси

животињи лепо прија царство ново
док кроз главу лети и оно и ово

очисти се кућа прође време стреса
а још се тумачи порука с небеса

ОНО ОВДЕ

да се могло овде а да се не мора
никуд не би Јустин никуд не би Бора

а ти би некуд све друго ти ближе
од овог што овде пузи и гамиже

овај мит од лажи очаја и мрака
слива се низ језик куља из буцака

тако траје фарса тако живи чудо
то што јесте није али јесте лудо

да је живот оно овде што се живи
куд би Божји људи куд би јуродиви

нигде као овде не робујеш знању
нигде лепше глава не лежи на пању

куда год да кренеш стиже те и мрви
шум сопствене вене кап нечисте крви

по том светом знаку овог пепелишта
знаћеш да си човек кад ту ниси ништа

ГОСПОДЕ КОЈИ ЈЕСИ

Господе који јеси и који бдиш над пољем
над гором и над водом над сваким живим створом
Господе који можеш поведи Господе бољем
поспи Господе благост помилуј одговором

Господе који штитиш окрепи и оснажи
подај Господе вољу мудрости мало праха
одбрани Господе душу понешто бар уважи
црне одагнај мисли и ослободи страха

Господе који гледаш кроз свевидеће око
ослушни лелек звона ропац века по дану
отишло се далеко далеко и дубоко
усели Господе спокој живу зацели рану

ЛОМ (XV)

целој причи крај је пре почетка
ето то је она тајна света
разум просут до последњег ретка
амин Боже руко одузета

мислило се и ово ће проћи
исцелиће све без изузетка
хлебом вином и крајичком ноћи
аурицом Божјега заметка

испошћено ко ће да омрси
лаж и стид те сатиру и гуше
опрост љубав каквој служе сврси

вид се гаси пут путују душе
ишчезло је што живи и дише
ћакнут плајваз престаје да пише